STICUSA
KNIPSELKRANT 113

Amigoe MAANDAG 27 JANUARI 1986

De afsluiting van het Cola Debrot-symposium

Van Debrot-symposium naar Debrot-faculteit

GISTEROCHTEND WERD IN de aula van de UNA het Cola Debrot-symposium afgesloten met een panel-discussie. Achter de tafel zaten Frank Martinus als voorzitter en Frans Booi, Wim Rutgers, Albert Helman, Aletta Beaujon, J.J. Oversteegen en Ronald Severing als panelleden. De zaal was (gedeeltelijk) gevuld met de harde kern van symposium-gangers en een aantal incidentele liefhebbers.

Het eerste deel van de discussie was in hoofdzaak gewijd aan de grenzen van wat Albert Helman tijdens zijn lezing de Circum-Caribische literatuur had genoemd. Helman ziet de Caribische Zee als een Mare Nostrum. Hij rekent alle literatuur van de Caribische eilanden en de literaire productie uit de landen die de Caribische Zee begrenzen (met enkele kleine beperkingen) tot de Caribische literatuur. De discussie inzake dit punt ging vooral over Mexico, omdat dit land door Cola Debrot duidelijk buiten het Caribisch gebied gehouden werd in tegenstelling tot bijv. Venezuela. Hoe moeilijk deze kwestie van begrenzing ligt, kwam ook tot uitdrukking toen er gesproken werd over de al of niet bestaande verschillen tussen Zuidamerikaanse latino-auteurs en de Circum-Caribische latino-schrijver.

Een ander onderwerp dat geregeld de kop opstak en soms tot een geëmotioneerde discussie leidde, was de rol die de moedertaal voor Antilliaanse schrijvers, i.c. Cola Debrot speelt of speelde. Die discussie ontstond naar aanleiding van een interview met Albert Helman dat zaterdag jl. in de Beurs- en Nieuwsberichten stond. De als taalgeleerde Lou Lichtveld geïntroduceerde auteur Helman nam afstand van het interview, hij zei de ingezonden brief al klaar te hebben. De kwestie werd door Enrique Muller naar voren gebracht, hij merkte op dat wanneer men spreekt over de identiteit van een bepaalde literatuur, zoals bijv. de Caribische en ook de Antilliaanse, men niet de identiteit van de taal uit het oog mag verliezen, iets wat o.a.. ook zijn consequenties heeft voor het onderwijs. Helman zei dat, wil men het Papiaments als onderwijstaal invoeren, iets wat hem noodzakelijk leek — wie kan zonder zijn moeder(taal)? — er wel genoeg gekwalificeerde onderwijskrachten moeten zijn. Tegelijkertijd zag hij de noodzaak voor een taal die meer internationale mogelijkheden bood, maar het aanleren daarvan zal toch gebruik moeten maken van de differentiële taalmethodes en daarvoor is weer gedegenkennis van de moedertaal nodig.

Ook werd er gesproken over Debrot en 30 mei 1969. In de zaal werd benadrukt dat Debrot toen als een duidelijk leider is opgetreden en als een groot mens. Oversteegen zei in dit verband dat Debrot indertijd de regering in Den Haag had moeten vragen of hij van New York naar Willemstad mocht reizen. Dat werd hem pas na enig gesoebat toegestaan.

Deze en andere discussiepunten gaven trouwens de Debrot-biograaf de conclusie in de mond dat daar waar over Debrot gesproken werd, altijd algemener problemen besproken werden. In tegenstelling tot een eerder gemaakte opmerking van Oversteegen, dat Debrot streefde naar een krachtiger inlijving van de kunst in het leven, zou men hier kunnen denken aan een grotere rol van het leven in het bestaan van de kunstenaar Debrot.

Over de rol van het cerebrale in zijn (artistiek) leven werd ook gesproken. Helman ziet Debrot vooral als een verstandelijk schrijver, terwijl Aletta Beaujon de koppeling met de emotionaliteit juist benadrukte. Het ging hier niet zo zeer om waarde-oordelen als wel om een psychologische typering. Beaujon sprak nog even over de invloed van Cartagena (Otrobanda) op het opgroeiende kind Cola en zijn rol als «gesandwiched» kind tussen oudere en jongere broers en zusters. Bij voortduring bleek dat uit het gevoelige, kleine kind dat geplaagd werd om zijn «kabes di kalbas» een man groeide die zich niet bloot wilde geven en zich tegelijkertijd (of misschien wel daardoor) zeer goed kon inleven in anderen; zo goed dat diverse mensen gedacht moeten hebben dat ze hem als ingelijfd hadden.

Interessant was dit symposium vooral door de diversiteit aan invalshoeken op het onderwerp. Maar hoe kan dat ook anders bij een man die zich een kristal tot levensteken koos. De Jungiaanse aanpak van Frans Booi die benadrukte dat men de mythologie van Bonaire moest kennen om Debrot te begrijpen was bijv. een geheel andere dan die van Severing die een gedetailleerde structurele analyse naar voren bracht. Daarnaast stond Wim Rutgers, die na een lezing over de stijl van Debrot tijdens het panel nog even wees op het feit dat Debrot wel grote aandacht heeft gehad voor de Antillen maar dat de Antillen eigenlijk weinig (literair-kritische) aandacht had en heeft voor Debrot.

Het doel van het symposium om meer gegevens over Debrot op tafel te krijgen, vooral als Antilliaans auteur, lijkt mij geslaagd. In ieder geval is duidelijk hoeveel schakeringen deze auteur vertoont, wanneer hij van vlakbij bekeken wordt.

Het is te hopen dat dit symposium geen incident zal blijken maar een begin is van een consistente aanpak van het Antilliaanse schrijverswezen, die uiteindelijk zal kunnen leiden tot een literaire faculteit aan de UNA, zoals de inleider van vele sprekers en voorzitter van het panel op ieder mogelijk moment als de bekende Romein naar voren bracht: "En voorts ben ik van mening dat er aan de UNA een literaire faculteit moet komen. Ik denk dat de naam van die instelling niet moeilijk hoeft te zijn, daarom ben ik er in dit stukje maar mee begonnen. Ook ligt er nu een mooie taak voor Sticusa in Nederland. Als men aan ware uitwisseling wil doen, zal er ook een Debrot-bijeenkomst in Nederland moeten komen.

Aan het eind van de panel-ochtend bedankte Ro de Palm, als voorzitter van het CCC, de sprekers en het publiek, terwijl hij ze tegelijkertijd wees op de symposiumbundel die Uitgeverij Kolibri in mei zal uitbrengen. Daarin zal alle besproken stof bijeengezet zijn. Frans Booi moet de woorden al gehoord hebben op Bonaire in het huis aan Slagbaai: «verba volant scripte marient». Op die stof hoop ik in enkele artikelen binnenkort terug te komen.

Na de woorden van De Palm vlogen niet alleen de symposium-gangers weer uit over eiland en Caribische Zee, er ging ook een telegram naar Estelle Debrot-Reed, uit eerbied voor de man die zij altijd in eerste plaats als dichter zag.

KLAAS DE GROOT

DE BEURS
Maandag 27 januari 1986

INGEZONDEN

ENKELE PUNTJES OP DE I INZAKE HET PAPIAMENTU

Het interview met mij over de positie van het Papiamentu, dat in het zaterdagnummer van dit blad werd afgedrukt, als resultaat van een zeer lang gesprek over dit onderwerp, geeft weliswaar veel van mijn opinies terzake met juistheid weer, maar doet dit in zijn beknoptheid zo ongenuanceerd, dat ik vrees hierdoor enig misverstand te wekken. Reden waarom ik mij veroorloof enkele noodzakelijke puntjes op de i te zetten, zonder de behoefte mij in een dicussie te mengen over deze "gevoelige" materie.

IN DE EERSTE PLAATS ben ik van mening, dat de beslissing over het al of niet accepteren van een taal als de "officiële" taal van een pluriforme samenleving, een bij uitstek TAALPOLITIEKE beslissing is, waartegen, indien zij op democratische wijze tot stand komt, niemand het recht heeft zich te verzetten. Maar of zulk een beslissing ook WIJS is, valt te bezien. Politiek opportunisme of "sentiment" houdt doorgaans weinig rekening met ontwikkelingen in de naaste, voorspelbare toekomst. Acculturatie kent geen alternatief voor de acceptatie van de een of andere - en dan liefst de meest bruikbare - kultuurtaal.

TEN TWEEDE: Het is vandaag een algemeen aanvaard pedagogisch beginsel, dat kinderen van vier jaar, het meest ontvankelijk voor het aanleren van een tweede taal, het best van die leeftijd af successievelijk tot aan hun puberteit in zulk een wenselijk geachte tweede taal onderricht kunnen worden. UITGAANDE VAN HUN PRIMAIRE HUISELIJKE OMGANGSTAAL. Op deze wijze worden zij geleidelijk aan tweetalig gemaakt en leren zij de gewenste "kultuurtaal" - welke het ook zij - eerst passief (door verstaan) en vervolgens ook actief (door spreken en schrijven) beheersen.

Bij het Voortgezet Onderwijs kan (en behoort wellicht) het onderwijs verder UITSLUITEND in de "kultuurtaal" gegeven te worden, voorzover nodig ook in zijn theoretische vorm, als "grammatica" dus. Dit teneinde verwarring en onzekerheid te voorkomen wat hun huiselijke (heilige!)? omgangstaal betreft, in casu het Papiamentu.

TEN DERDE: In zoverre de aanvaarde taalpolitiek het nodig acht het Papiamentu later als taal te onderwijzen, d.w.z. een gelijkwaardige plaats toe te kennen nâást -of eventueel boven de kultuurtaal van de samenleving, dient dit op wetenschappelijk verantwoorde wijze te gebeuren. Dit kan alleen door het onderwijzend personeel dat die taal natuurlijk wel kent, maar evenmin "doorziet" als de eerste de beste Nederlander ZIJN taal, daarin op WETENSCHAPPELIJKE WIJZE te scholen, bijvoorbeeld door instelling van een "acte L.O. Papiamentu". De opleiding hiertoe zou het best kunnen worden toevertrouwd aan gekwalificeerde kweekschool - docenten voortkomend uit de landelijke Universiteit en haar Instituto Lingwistiko, die het onderwijspersoneel moeten opleiden.

TEN VIERDE: De beslissing WELKE kultuurtaal als voorlopig de tweede, en op de lange duur eerste taal van het land gekozen wordt, is de moeilijkste, maar kan niet vroeg genoeg genomen worden. Dit met het oog op de manier waarop het Papiamentu bij het Kleuter- en in het Lager Onderwijs "gestuurd" wordt. Want wie eenmaal "taalpolitiek" bedrijft, staat voor veel financiele en pedagogische, maar ook sociale en "regionale" konsekwenties, die niet zorgvuldig genoeg geschat en afgewogen kunnen worden.

Mijn eigen prognoses in deze zijn natuurlijk even subjectief als die van elk ander, hoewel doordacht zonder welk sentiment dan ook, aangezien elk "vernacular" ter wereld mij even dierbaar is, even interessant, en even "volwaardig" voorkomt. Dit is trouwens iets waarover onder moderne linguisten geen verschil van mening bestaat.

DR. LOU LICHTVELD

Amigoe
MAANDAG 27 JANUARI 1986

Museum is de moeite waard

Gezaghebber Sleeswijk opent het Donckerhuis

ST. EUSTATIUS—Op 16 januari j.l. is het Donckerhuis officieel geopend in aanwezigheid van de gezaghebber van St. Eustatius, dhr. G. Sleeswijk. Het heeft wel enige maanden geduurd voordat deze opening een feit was. Naast het harde werken van de leden van de Historical Foundation is het eindelijke resultaat mede mogelijk gemaakt door de komst van dhr. Han Jordaan en mevr. Marijke Koning. Reeds in 1984 zijn beiden enkele weken op St. Eustatius geweest, om te inventariseren, wat er op het eiland aanwezig was.

Na zijn terugkeer in Nederland heeft dhr. Jordaan onderzoek gedaan naar de koloniale periode tot 1863, de teksten voorbereid en gegevens voor de expositie in het Donckerhuis verzameld. Document- materiaal dat in aanmerking kwam om te kopieren, evenals prenten, kaarten etc. werden gekopieerd.

Eveneens werden contacten gelegd met musea in Nederland en diverse instanties die van nut konden zijn voor het museum op St. Eustatius, zoals het museum in Hoorn.

Op verzoek van de Historical Foundation werd de Sticusa gevraagd de reis van Jordaan en Koning te financieren om ten eerste een permanente expositie op te zetten en ten tweede een aantal wissel-exposities in te richten in het Donckerhuis- museum en de toren van de N.H. kerk, welke enkele jaren geleden gerestaureerd is. Gravures, prentwerk en originele prenten van Jacob Ernst Marcus heeft men te pakken kunnen krijgen en tevens wil men met een aparte expositie over de gebeurtenissen in 1781 inrichten.

Een schelpen- collectie, mineralen, en laat negentiende eeuws begin twintigste eeuws materiaal vindt een plaats in de N.H. kerk... Op de derde plaats is Jordaan overgekomen om het museum- personeel te trainen. Het personeel is in dienst van de eilandsoverheid en uitgeleend aan de Foundation. De training omvat het bijbrengen van kennis van de eigen geschiedenis en het geven van aanvullende informatie over wat in het museum getoond wordt. Daarnaast moet het personeel in staat zijn de catalogi bij te houden, de inventarisboeken etc.

Marijke Koning heeft zich in Nederland voornamelijk bezig gehouden met het bronnen- on-

Zie verder p. 3

Vervolg — Donckerhuis

Een museun dat tot doel heeft toeristen te trekken, zodat men de aandacht kan vestigen op de dingen die verder nog op het eiland te zien zijn. Bovendien heeft het museum een educatieve functie. Voor de bevolking is het belangrijk dat de historische expositie hen laat zien dat de restanten van de geschiedenis nog volop op het eiland voorhanden zijn. Hopelijk wordt het de mensen duidelijk dat door de conserverende taak van het museum de historische voorwerpen bewaard blijven en komen de mensen tot het besef dat als zij waardevolle dingen hebben zij deze afstaan. Bovendien kunnen zij de informatie verschaffen die cruciaal is voor het behoud van de voorwerpen.

Niet alleen door de tomeloze energie van de Historical Foundation, maar ook door de financiele steun van de Sticusa, de daadwerkelijke steun van de Nederlandse marine die een gedeelte van het meubilair uit Nederland heeft meegebracht en de hulp van de Stichting Nederland. St. Eustatius is het eiland en de regio een museum rijker dat gezien mag worden.

derzoek naar wat voor meubilair er in die tijd geweest is. Dus laat-achttiende eeuws. Er bestonden n.l. plannen om antiek aan te schaffen en twee stijlkamers in te richten in het achttiende eeuwse gedeelte van het Donckerhuis.

Gebaseerd op boedelinventarissen en een belangrijke brief van Zimmerman als leidraad, werd geconcludeerd dat het meeste meubilair van mahonie was gemaakt en beinvloed door de stijl uit Engeland en Noord-Amerika. Uitgaande van deze stijlen is Koning gaan kijken wat voor stijlen er waren, waarbij zij uitkwam bij uitlopers van "wat heet: Queen Ann", de hoogtijdagen van Chippendale en uit de eerste tijd van Adams Sheraton. Een gedeelte van deze meubels heeft zij kunnen achterhalen in Nederland en voor een deel in Engeland.

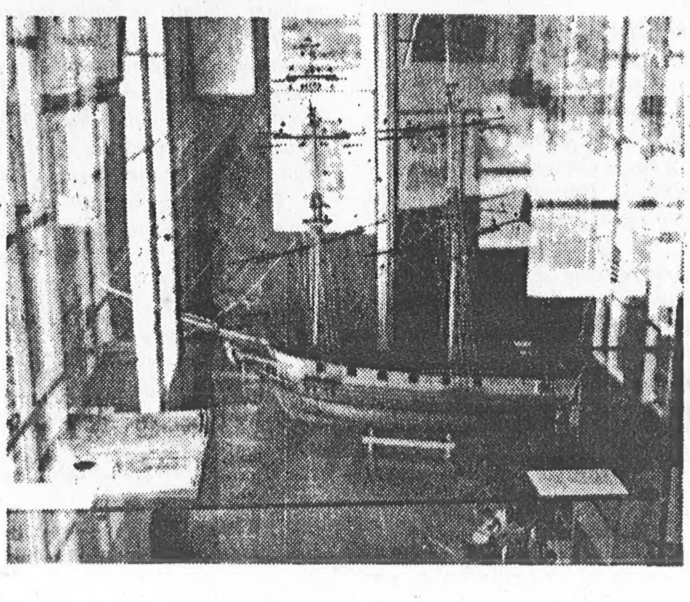
Van het Westindisch meubilair als zodanig is er weinig in de literatuur te vinden. Er zijn Amerikaanse publicaties verschenen die de export van meubilair naar West-Indie vanuit N-Amerika behandelen. Een belangrijk onderzoek gedaan in Kopenhagen naar het meubilair in de Virgin Islands bevestigt dezelfde trend.

Op St. Eustatius zelf zijn er geen sporen van een lokale meubel- industrie aangetroffen uit de 18e eeuw, wat op de Benedenwinden wel het geval is geweest.

In het negentiende eeuwse gedeelte van het museum op de begane grond vindt men de historische afdeling over de koloniale periode. Onderwerpen als de plantagebouw, de slavenhandel, de handel en de scheepvaart vinden hier middels teksten, foto's, prenten etc. een plaats. De eerste stijlkamer legt de nadruk op het laatste kwart van de 18e eeuw, de tijd dat Simon Doncker zijn laatste jaren in het huis doorbracht. Een eettafel met dito stoelen, een theetafel met benodigdheden, grote armstoel, een z.g. hangend kabinet, een Pennbroke tafeltje met daarop een indicatie van wat men aan glaswerk had zijn in deze stijlkamer te zien evenals een typisch glazen "shade" wat men in het Nederlands een zetter zou noemen.

De tweede stijlkamer is ingericht als slaapkamer. Een schrijftafel, scheepskist, toilettafel, pottenkist voor de po en een typische W.I. waterbank zijn hier te zien.

St. Eustatius is een museum rijker waar men trots op kan zijn.

Amigoe MAANDAG 27 JANUARI 1986

Jaarprogramma CCB biedt scala aan mogelijkheden

KRALENDIJK — De plannen die het Cultureel Centrum Bonaire (CCB) dit jaar voor ogen heeft, liegen er niet om. Niet alleen een uitbreiding van de dansschool en de muziekschool, maar ook een groot aantal nieuwe activiteiten voor de jeugd. In de loop van het jaar zal er wel enige wijziging komen in de samenwerking met de Sticusa, want over het afgelopen jaar werden de subsidies voor het CCB reeds betaald door de Oksna, de overleginstantie van het Land. Voor 1986 zullen de subsidies worden uitgekeerd aan de besturen van de eilandgebieden, die op hun beurt de culturele centra dan financieel moeten bedruipen.

De plannen die er liggen voor het komende jaar, maakten allereerst een uitbreiding van het CCB bestuur noodzakelijk. Nu is vrijwel elke afdeling ook in het bestuur vertegenwoordigd. De dans- en balletschool telt ongeveer vijftig leerlingen die wekelijks les krijgen van een danspedagoge aangetrokken van de Ecole de Dance te Curaçao. Het ligt in de bedoeling, dat het aantal leerlingen opgetrokken zal worden, waardoor wekelijkse overkomst van de danspedagoge mogelijk zal zijn. Graag zou de balletschool ook over enkele jongens beschikken; momenteel schijnen slechts meisjes belangstelling te hebben, aldus CCB voorzitter Sandra Salomons.

Er komen ook een aantal nieuwe cursussen: schaken onder leiding van de heer R.S. (Shonma) Carolina die dat zal doen in samenwerking met de Indebon.

De heer Eddy Frans en Elana Bizarrini hebben zich ook bereid verklaard de jeugd schaken te leren en het CCB hoopt, dat er van de zijde van de jongeren voldoende belangstelling zal zijn voor deze cursus. Binnenkort gaat ook een cursus vrij tekenen en schilderen van start onder leiding van Asyla ten Holt, terwijl volgens de heer Salomons ook de hobbyclub weer van start zal gaan. Het CCB heeft indertijd in samenwerking met de Stichting Sociaal Cultureel Werk (SCW) een hobby club in het leven geroepen. De vorige leidster Barbel Bodifee heeft inmiddels het eiland verlaten en naar Salomons mededeelde, zal de verantwoordelijkheid nu overgaan op Mayonne de Coninck die bijgestaan zal worden door de dames Lilian Domacasse en Ien Nicolas. De kinderen komen dan in het jeugdhuis wekelijks bijeen voor allerlei activiteiten. Naar de Amigoe heeft vernomen is er een probleem rond de leiding van de hobbyclub, waar de heer Salomons wel mededelingen heeft verstrekt aan de pers over de leiding van de club, maar waar kennelijk de leiders zelf nog niet op de hoogte zijn gesteld van de plannen die het CCB koestert.

DE BEURS Dinsdag 28 januari 1986

INGEZONDEN

TAALPOLITIEK EN POLITIEKE TAAL

Dr Lou Lichtveld heeft natuurlijk gelijk wanneer hij in zijn ingezonden stuk van gisteren "Enkele puntjes op de i inzake het Papiamentu" stelt dat: "het al dan niet accepteren van een taal als de "officiële" taal van een pluriforme samenleving, een bij uitstek TAALPOLITIEKE beslissing is".

Daarnaast merkt hij op, en dit enigszins door mij in parafrase, dat politiek opportunisme of "sentiment" doorgaans in haar democratisch beslissingsrecht weinig rekening houdt met ontwikkelingen in de naaste, voorspelbare toekomst".

Cultuurpolitiek, en als onderdeel hiervan de taalpolitiek wordt al eeuwenlang, voorbeelden zijn er te over, tot vandaag aan de dag bedreven door meer of minder verlichte geesten.

Wanneer het oude "Rome" geen cultuurpolitiek had bedreven door middel van haar voor niets terugdeinzende consuls en dito gouverneurs, dan waren haar na harde krijgsinspanningen veroverde gebieden nu verschoond geweest van een hele serie antieke monumenten langs het "Mare Librum" en tevens van een aantal talen waaronder het Frans en het Spaans.

HAUTAINE FRANSEN

Zuid-Amerika bijvoorbeeld. Met hetzelfde Spaans en Portugees als geinplanteerde voertaal – de officiele volks – en regeringstaal-, die er te vuur en te zwaard, door vrijbuiters, onderling landje – verpanden der Europese Staten en de mildogende doch straffe hand der Jezuïetenpaters is doorgedrukt.

Ware Curaçao gekoloniseerd geweest door de Spanjaard, en dat heeft er in het verleden heel even op geleken, maar men zag er per slot weinig heil in onder het oog der Hollandse kanonnen, dan had de bevolking van het eiland nu Spaans gesproken en was misschien onderdeel van het grote Venezuela. . . . . .

Ware Curaçao gekoloniseerd geweest door de hautaine Fransen, maar ook zij zagen er per slot weinig heil in onder het oog der Hollandse kanonnen, dan had het volk Frans gesproken en was het nu een Franse provincie d'outre mer met een Club Mediterranée aan de Knip-Baai . . . . . .

Van het Papiamentu, de volkstaal, was echter niet meer dan een spoortje, een stofje overgebleven in de boeken van de taalhistorici. Dit is ook het geval geweest met de taal der oorspronkelijke Ashanti aan de West-Kust van Afrika. In Nigeria schrijft men niet in het Ibo maar in het Engels. In Ghana schrijft men in het Frans en het Engels. In Zimbabwe in het Engels en niet in het Shona of Ndebele. Want de kinderen van het volk, het kader van de toekomst, moet naar de Universiteit en dan het liefst in Londen of Parijs. . . . . .

Maar het Papiamentu is er. Ontegenzeggelijk. Je kunt er veel mee doen, variërend van de "geheimtaal" in de Amsterdamse tram waar Dr. Lichtveld het over had, en deze geheimtaal die overigens vaak schuttingtaal wordt, zoals ik vaak in zo'n zelfde tram heb kunnen constateren wanneer gesproken werd over de bijzondere kenmerken van in het algemeen vrouwelijke reizigers, maar soms ook van mannelijke...

WONDERSCHONE GEDICHTEN

Variërend tot... de meest mooie gedichten van Pierre Lauffer, het "Atardi" van Joseph Sickman Corsen, tot de wonderschone Papiamentse gedichten van Tip Marugg.

Ja, dat is ook Papiamentu, voortreffelijk Papiamentu. Een Papiamentu dat voor het nageslacht bewaard moet blijven. Maar er is ook de taal van de politiek. En deze taal van compromis en misverstand spreekt Engels in de persoon van onze minister van Opvoeding en Cultuur tijdens haar "maidenspeech" in de aula van de U.N.A. ter gelegenheid van de opening van het Cola Debrot-Symposium de afgelopen week.

Engels is ook de taal van St. Eustatius en van de Engelsman, bevelhebber Rodney, die de "Gouden Rots" bombardeerde en van haar toekomst beroofde.

Laten wij hopen, dat onze nieuwe minister van Onderwijs wijzer te werk gaat. Maar is het dan wijs om tijdens de opening van een symposium over Nicolaas Debrot te spreken in het Engels? Over een Antilliaan in hart en nieren, die zich nooit voor schaamde, en waarom zou hij ook, zich uit te drukken in zowel het Papiamentu en het Nederlands, waarbij hij de laatste taal als literair uitdrukkingsmiddel gebruikte.

Wat mij nu weer in het bijzonder opvalt in cultuur- en taaltheoretische zin is die snelle politieke veralgemenisering wanneer gesproken wordt over de noden van het volk, maar in de praktijk alles over de hoofden van het volk heen geschiedt.

Hoe snel vergeten hoogwaardigheidsbekleders met een goede buitenlandse opleiding niet hun kiezers. Taal – politiek en taal – keuze zijn leuke gespreksonderwerpen in de college – zaal en experimenten met het onderwijs zoals het "Friese Model" of de Middenschool in Nederland zijn al reeds lang aan gegronde twijfel onderhevig.

Vervolg p. 5

Vervolg
Taalpolitiek

ECONOMIE-BUL

Let wel, de toekomst van het Papiamentu en het Nederlands op de Benedenwindse Eilanden moet niet geofferd worden aan hobbyïstische, hogere regionen, die hun opleiding in het buitenland inmiddels "met lof" hebben voltooid. Het volk, de keuze van het volk in het democratische proces, de wil van het volk, dit alles heeft er niets mee te maken en in de meeste gevallen weet men er ook niets van af, omdat er geen voorlichting over is geweest.

De moeder op Banda Bou wil een goede opleiding en vervolgopleiding voor haar kinderen en daarmee uit. Het volk wenst geen personen met een uitgesproken experimentele broeikas – mentaliteit, een mentaliteit van geestelijke leer – proeven op kinderen, die in Amerika en Europa lange tijd schering en inslag was, en ik zeg met nadruk was, omdat men er in een helder ogenblik op terug gekomen is.

Het volk wil mijns inziens een zoon van Westpunt, die arts is geworden en een dochter van Montagne met haar economie-bul. En of deze diploma's nu gehaald zijn op een Amerikaanse, Colombiaanse of Nederlandse Universiteit, dat maakt niets uit. Als men die opleiding maar in die universitaire taal kan volgen, want dat hebben per slot van rekening ook onze huidige excellenties gedaan.

Vraag de bevolking van het eiland in een enquête over de totale invoering van het Papiamentu. Met half werk wordt niets bereikt. Ik vermoed dat de vragen dan zullen komen: "Hoe zit het dan met de toekomst van mijn kinderen? Wat voor kansen hebben ze nog?.... Immers, in Zuid-Amerika, in de VS, in Europa worden wel vele talen gesproken, maar geen Papiamentu.....

V.H.
(Naam en adres bij redaktie bekend).

IN DE KANTLIJN

door: R. Snow

Als TeleCuraçao ergens dankbaar voor mag zijn, dan is het dat de Antilliaanse dagbladen zich zelden of nooit wagen aan een kritische begeleiding van het tv-gebeuren. De respectievelijke redacties mogen dat evenzeer. Geen hoofdredacteur of directie dringt kennelijk aan op dat elders in de pers als vast instituut aanvaarde journalistieke product. Gelukkig maar. Het zou immers een treurige aaneenrijging worden van vernietigende uitspraken en als gevolg een nog minder interessante aangelegenheid dan TeleCurçao zelf. Gelukkig ook in die zin, dat het bij tijd en wijle nog eens de gelegenheid biedt met de moed der wanhoop een enkele kanttekening te plaatsen. Of liever, bij tijd en wijle kan men die gelegenheid eenvoudigweg niet laten passeren.

Afgelopen zondagavond werd het altijd toch weer verwachtingsvolle kijkerspubliek vergast op een op zich zeer apart programma, dat ingeblikt uit Nederland de Antillen werd toegezonden. Het handelde over kinderen, die aan kanker lijden. Kinderen, ouders en artsen werden geinterviewd over de ziekte zelf, hun reacties daarop en de behandelings- ervaringen. Een boeiend programma. Allereerst omdat het de kijker indirect een inzicht verschafte in hoe de nederlandse samenleving zich gedurende het afgelopen decennium ontwikkeld heeft. Kinderen werd zonder omhaal gevraagd wat door hen heen ging bij de mededeling, dat zij aan c.a. leden.

Sterker nog: een meisje van 8 jaar werd verzocht het televisiepubliek te vertellen wat haar reactie was, toen zij bij een herhalings- bezoek aan het Emma Kinder Ziekenhuis ontdekte, dat verschillende mede- patiëntjes intussen overleden waren. Het lieve kind moest even nadenken om hoeveel vriendjes en vriendinnetjes het precies ging en vertelde met een glimlachje dat ze blij was zelf nog te leven. Ouders werden uitgelokt hun gevoelens in bijzijn van hun zieke kind uit te spreken. Kortom een programma dat velen als eerlijk en recht voor de raap zouden omschrijven. Dat kan in Nederland en geeft iets weer over het leefklimaat aldaar.

De vraag wie - behalve de beschaafde sensatie makers van het programma zelf - daarmee gediend is, moet uiteraard in Nederland gesteld worden. Even als de vraag waarom miljoenen zonodig over de schouder van een arts in de colon van een president moeten blikken, de amerikanen regardeert. De vraag die hier gesteld moet worden, is waarom zo'n programma op Curaçao wordt uitgezonden?

Omdat jeugdkanker en de verwerking daarvan onze samenleving zo bezig houdt? Mis! God zij dank - en dat heel letterlijk bedoeld - komt die vorm van deze ziekte hier nauwelijks voor.

Waarom dan wel? Om de Antillianen te leren hoe men over dit soort zaken denkt en spreekt in Nederland? Dat had het geval kunnen zijn, als na het programma een goed forumgesprek van plaatselijke deskundigen gevolgd was. Maar dat was niet het geval. Wellicht dan omdat men een bijdrage wilde geven aan het voorkomen van paniek- reacties op de ziekte? Het interview met een 18-jarige jongen, die dacht dat hij bij een opnieuw terugkeren van de ziekte verdere behandeling (chemotherapie) zou weigeren, vanwege de ontzettende bijverschijnselen, zal eerder averechts gewerkt hebben. Kortom verder doorvragen heeft geen zin.

In Nederland heeft een dergelijk programma wellicht een functie. Het zal ook wel na veel deliberaties bewust zijn uitgezonden. Ook dan kan men er nog vraagtekens bij zetten. Bij TeleCurçao hoeft dat niet. Een half uurtje zendtijd was goedkoop en lekker gevuld. Wel met volslagen minachting voor de eigen gemeenschap en de daarin levende gevoelens t.a.v. deze vorm van lijden. Dat de Stichting Prinses Wilhelmina kennelijk weigerde haar naam onder dit programma te schrijven is dan ook het enige positieve, dat vermeld kan worden.

Curacao Camerata gaf concert in St. Thomas

WILLEMSTAD -- Op 24 januari reisde de Curaçao Camerata bestaande uit Eric Gorsira en Hans Jurjaanz, violen, Felix Linder, viola en Luise Gorsira, cello, naar St. Thomas.

Op uitnodiging van Dr. Lawrence Benjamin, director van het in 1978 in de vorm van een amphitheater in de bergen gebouwde Reichholt Centre for the Arts, gaf het kwartet daar met succes op zaterdag 25 januari een concert met als programma de "Sunrise" van Haydn, het Achtste quartet van Shostakovich en de "American" van Dvorak. Na afloop werd te hunner ere een receptie gehouden ten huize van Dr. Alfred O. Heath. Overkomst uit Nederland van violist Hans Jurjaanz werd mogelijk door een magnifieke geste van de Sticusa.

Morgenavond treedt de Camerata om 20.30 op in de Fortkerk. Het programma is hetzelfde, alleen na de pauze wordy het pianoquintet van Schumann uitgevoerd met onze bekende landgenoot Wim Statius Muller als pianist.

MOET IN SEPTEMBER GEREED ZIJN

FILM OVER ONTSTAAN VAN HET PAPIAMENTU

WILLEMSTAD -- Naar het idee van Sherman de Jesus en volgens een research-script van Frank Martinus Arion zal er een Antilliaanse film worden gemaakt over het ontstaan van het papiamentu. De film zal in een documentaire-vorm worden gegoten en de bedoeling is de film in september klaar te hebben.

De film zal als titel dragen "De Overwinning van de Yayas", aldus werd ons meegedeeld door de heer Frank Martinus, hoofd van het Instituto Lingwistiko Antiano, dat een groot moreel aandeel heeft in het projekt.

Om het ontstaan van het papiamentu, zo goed mogelijk weer te geven zullen de filmmakers zich niet alleen concentreren op de Antillen maar ligt het ook in de bedoeling om opnamen te schieten in West-Afrika, het gebied waar de slaven vandaan kwamen. Hierbij wordt met name gedacht aan de Kaap Verdische eilanden. Ook hoopt men de tocht, die de slaven met de boot hebben gemaakt naar de Antillen, te kunnen verfilmen. Op de Antillen zullen de filmmakers zich concentreren op het verfilmen van het leven op de oude plantages.

Kosten

De kosten voor de film worden geraamd op een half miljoen gulden Nederlandse courant. Reeds heeft men een bijdrage van 50.000 gulden Nederlands ontvangen van de Organisatie Culturele Samenwerking Nederlandse Antillen. Deze bijdrage werd door de Antilliaanse regering verstrekt, omdat 1986 is uitgeroepen tot het jaar van het papiamentu. De organisatoren van het project zijn op zoek naar meerdere fondsen. Zo hoopt men onder andere steun te krijgen van het Filmfonds van Nederland. Dit is dan ook de reden waarom de dialoog in de film in het Nederlands gevoerd zal worden. Wel ligt het in de bedoeling om de Antilliaanse versie, die hier vertoond zal worden, geheel in het papiamentu te houden.

Volgens de heer Frank Martinus, zal indien het project lukt, het een film worden die uniek is, omdat het de eerste zal zijn die het ontstaan van een taal zal weergeven. Daarnaast zal de film dienen als een groot propagandamiddel voor de Antillen in het buitenland.

Accent

In de film zullen geaccentueerd worden de groei van het papiamentu en het samenleven van blank en zwart. De bestaande opvatting is dat het papiamentu een Afro Creoolse Portugese taal is, ontstaan door het samenbotsen van Afrika en Portugal. Daarnaast heeft het papiamentu veel Nederlandse, Spaanse en Indiaanse invloeden ondervonden.

Vroeger lieten de blanken hun kinderen verzorgen door een kindermeisje genaamd yaya of nena. In de positie waar tegenover zij tot de kinderen stond was het eenvoudig voor haar om hen het papiamentu aan te leren. Het frappante dat door deze ontwikkelingen ontstond is dat ondanks dat het Nederlands de officiele taal was, de taal van de onderdrukten, de slaven, naar boven kwam door het systeem van slavernij. Met andere woorden de cultuur van de overheerste behaalde een overwinning. Vandaar de titel van de film "De Overwinning van de Yayas".

GESLAAGD "OPEN HOUSE" BIBLIOTHEEK ST. MAARTEN

(van onze korrespondente)

PHILIPSBURG -- Hoewel de moderne, goed geoutilleerde" Philipsburg Jubilee Library" zich mag verheugen in een groeiend leden aantal en stijgende populariteit, toont het bestuur en staf van de bibliotheek zich teleurgesteld door het relatief kleine aantal volwassenen dat zich daaronder bevindt. Teveel nog wordt de bibliotheek op St. Maarten gezien als een uitleen faciliteit voor schoolkinderen. Om hierin een positieve verandering te brengen, besloten staf en bestuur naast informatie pamfletten en televisiespots een "open house" te organiseren, waarbij vooral volwassenen uitgenodigd werden, een bezoek aan de bibliotheek te brengen.

Voor deze gelegenheid werden ook non-profit organisaties geinviteerd, kraampjes met informatie materiaal over hun werkzaamheden, in de bibliotheek ruimte op te zetten.

De organisatoren kunnen tevreden zijn. Velen bezochten het "open House", j.l. zondag 25 januari. Reakties waren positief. Volwassenen toonden zich verrast over de varieteit boeken, naslagwerken, computer- video faciliteiten, de aanwezigheid van visueel-audio uitleen mogelijkheden in de bibliotheek. Ook was er veel belangstelling voor de diverse kraampjes, terwijl de barbeque van de Leo's en Innerwheels zich goed lieten smaken. Muziek van de stringband "Colebra" maakten het geheel af! De demonstratie boekbinden door de heer Stegeman uit Curaçao, die dank zij de A.L.M. deze dag aanwezig kon zijn, en het professioneel kaften van boeken door de bibliotheek staf ondervond ook grote belangstelling. Maar bovenal .... ruim 60 volwassenen werden lid van de bibliotheek. En daar ging het toch allemaal, om , nietwaar?